

Vergaderjaar 2018–2019

35 000 V

**Vaststelling van de begrotingsstaat van het
Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het
jaar 2019**

Nr. 54

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 december 2018

Hierbij bied ik u het verslag aan van de bijeenkomst van de ministers van Buitenlandse Zaken van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), die op 6 en 7 december 2018 te Milaan plaatsvond.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

Algemeen

De Ministeriële Raad van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa vond dit jaar onder Italiaans voorzitterschap op 6–7 december plaats in Milaan.

Voor het eerst in vier jaar werden tijdens de Ministeriële Raad teksten overeengekomen in alle drie OVSE-dimensies (politiek-militair, economisch-milieu, menselijke dimensie). Dit was deels te danken aan forse last minute inspanningen van de Italiaanse *Chairman-in-Office*.

Meer dan tien teksten, waaronder over terrorisme, haalden de eindstreep niet. Voornaamste dwarsligger bleef de Russische Federatie, maar ook Azerbeidzjan en Armenië hadden een negatieve rol. Turkije stelde zich dit jaar constructiever op, maar hield vast aan zijn rode lijnen.

Evenals voorgaande jaren kon geen overeenstemming bereikt worden over een slotverklaring, noch over een verklaring over de situatie in en rond Oekraïne. Dit was het vijfde jaar dat de ministeriële bijeenkomst werd overschaduwd door Oekraïne, dit jaar nog verergerd door het recente incident in de Zee van Azov.

In een groot deel van de 67 interventies van de deelnemende Staten en partners voor samenwerking werd steun uitgesproken voor de soevereiniteit en territoriale integriteit van Oekraïne. In veel interventies, waaronder ook de Nederlandse, werd Rusland met naam en toenaam aangewezen als veroorzaker van de crisis.

Verklaringen en besluiten

In de politiek-militaire dimensie werd evenals vorig jaar een besluit genomen over kleine en lichte wapens en hun munitie. Hierin werden vooral eerdere afspraken herbevestigd. Ook werd de in 2018 overeengekomen OVSE «Best practice guide on minimum standards for national procedures for the deactivation of small arms and light weapons» verwelkomd. Een besluit over terugkerende *foreign terrorist fighters* (FTFs) ter uitvoering van VNVR Resolutie 2396 (2017) en een verklaring over het tegengaan van illegale handel in cultureel erfgoed als bron van financiering van terrorisme haalden het niet, omdat enkele delegaties de koppeling tussen erfgoed en terrorisme-financiering niet wilden accepteren.

In de economische en milieudimensie werden twee verwante besluiten aangenomen: een verklaring die de digitale economie als de drijvende kracht voor samenwerking, veiligheid en groei onderstreept en een besluit over ontwikkeling van menselijk kapitaal in het digitale tijdperk. De vermelding van de rol van vrouwen en het respect voor mensenrechten waren de belangrijkste twistpunten. Dat deze verwijzingen in de tekst gehandhaafd zijn, kan gezien worden als een succes voor de westerse landen. Een voorstel van Frankrijk over de milieueffecten van grensoverschrijdende criminaliteit werd door Rusland geblokkeerd met het argument dat dit thema geen toegevoegde waarde voor de OVSE had.

In de menselijke dimensie werd voor het eerst sinds 2014 weer een besluit aangenomen. Het betrof een besluit over de Veiligheid van Journalisten, waarin wordt erkend dat journalisten en hun familieleden door hun werk het risico lopen op geweld en intimidatie. Het besluit roept op om

effectieve maatregelen te nemen om de straffeloosheid voor misdaden tegen journalisten te beëindigen.

Ook werden enkele besluiten genomen over dwarsdoorsnijdende thema's, waaronder een verklaring over het versterken van de veiligheid en samenwerking in de Middellandse Zee regio. Dit onderwerp was een prioriteit van het Italiaanse voorzitterschap en andere zuidelijke EU lidstaten. In de verklaring wordt verdere samenwerking met de Mediterrane partners (Algerije, Egypte, Israël, Jordanië, Marokko en Tunesië) bevorderd, o.a. op het gebied van migratie en terrorisme.

De andere teksten richten zich op het voorkómen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en het tegengaan van de handel in kinderen, met name van onbegeleide minderjarigen. Eerstgenoemd besluit werd aangenomen met een verwijzing naar alle vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes. Specifieke verwijzingen naar partnergeweld en geweld in conflictsituaties vonden onvoldoende steun. In een andere verklaring wordt de bijdrage van de jeugd aan vrede en veiligheid erkend.

Net als in eerdere jaren werd een verklaring overeengekomen over de positieve ontwikkelingen in het vredesproces in Transnistrië, die achter de schermen was voorbereid door het Voorzitterschap in samenwerking met de direct betrokken partijen Moldavië, de Verenigde Staten en Rusland.

Nederlandse interventie

Nederland heeft grote zorg uitgesproken over de Russische agressie en de schending van het internationaal recht. De gebeurtenissen in de zee van Azov vormen een bedreiging van het recht op vrije doorvaart, ook elders. Nederland heeft Rusland opgeroepen de Oekraïense zeelieden vrij te laten en tevens betrokkenen opgeroepen verdere escalatie te vermijden. Nederland heeft steun uitgesproken voor de territoriale integriteit en soevereiniteit van Oekraïne en voor de Special Monitoring Mission van de OVSE. Verder heeft Nederland het belang onderstreept van de *Structured Dialogue* over conventionele wapenbeheersing in Europa. Nederland heeft uitgesproken dat de menselijke dimensie een integraal deel is van het alomvattende veiligheidsconcept van de OVSE en dat respect voor mensenrechten en fundamentele vrijheden daarom noodzakelijk is voor onze veiligheid. Ook heeft Nederland sterke steun uitgesproken voor de onafhankelijke instellingen van de OVSE en gepleit voor een oplossing in de langslappende kwestie rond de rechtspersoonlijkheid van de OVSE.

Bijeenkomst met mensenrechtenverdedigers

Tijdens een separate ronde-tafelbijeenkomst heeft de Minister van Buitenlandse Zaken gesproken met een aantal mensenrechtenactivisten uit Rusland, Oekraïne en Hongarije. Aan bod kwamen onder andere de onderwerpen vrijheid van de media, marteling (in gevangenschappen), de *Foreign Agent Law* en de impact daarvan op het werk van de mensenrechtenverdedigers. De sprekers waren het erover eens dat de huidige strategie van de westerse landen er nog niet voor heeft gezorgd dat de mensenrechtensituatie verbetert. Een kant en klare oplossing is echter niet voorhanden. Een ander probleem is personeelsgebrek, onder meer vanwege het vertrek van medewerkers naar het bedrijfsleven of het Westen. Een aanbeveling voor verbetering was het informeren/overtuigen van het grote publiek om de interne druk op te voeren en de algemene opinie ten aanzien van mensenrechten te verbeteren.

Vooruitblik

Per 1 januari neemt Slowakije het OVSE-voorzitterschap over van Italië. De Raad ging akkoord met het voorstel de volgende Ministeriële Raad te houden in Bratislava, op 5–6 december 2019.

Albanië werd formeel bevestigd als voorzitter voor het jaar 2020.